

۷۰ - علوم مفیده و صنایع و السن مختلفه

و در کتاب اقدس است قوله تعالى: و اذناکم بان تقرؤوا من العلوم ما ینفعکم لا ما ینتهی الی المجادلة فی الکلام هذا خیر لکم ان انتم من العارفين ... قد اذن الله لمن اراد ان یتعلم الالسن المختلفة لیبلغ امر الله شرق الارض و غربها و ینکره بین الدول و الملل علی شأن تنجذب به الافئدة و یحیی به کل عظم رمیم .

و در لوح بشارات . قوله الاعلی: بشارت سوم تعلیم السن مختلفه است .

و قوله الاعلی: درین ظهور اعظم کل باید به علوم و حکم ظاهر شوید .

و قوله الاعلی: فی الحقیقة کنز حقیقی برای انسان علم اوست و او است علت عزت و نعمت و فرح و نشاط و بهجت و انبساط طوبی لمن تمسک به و ویل للغافلین .

و قوله الامنع: یا شیخ امروز روز علوم و فنون ظاهره نبوده و نیست چه که ملاحظه شد نفسی که بیک کلمه از آن علوم آگاه نه بر کرسی عقیان و در صدر مجلس عرفان مستوی و صاحب علوم و دارای فنون محروم ، مقصود ازین علوم علمی است که از لفظ ابتدا شود و به لفظ منتهی گردد و لکن علمی که اثر و ثمر از آن ظاهر و سبب راحت و آسایش عباد است عند الله مقبول بوده و هست .

و قوله الامنع: سبب علو وجود و سمو آن علوم و فنون و صنایع است علم بمنزلة جناح است از برای وجود و مرقات است از برای صعود تحصیلش بر کل لازم و لکن علمی که اهل ارض از آن منتفع شوند نه علمی که از حرف ابتدا شود و به حرف منتهی گردد صاحبان علوم و صنایع را حق عظیم است بر عالم یشهد بذلک امّ البیان فی هذا المقام المبین .

و قوله الاكرم: در تحصیل کمالات ظاهره و باطنه جهد بلیغ نمائید چه که ثمره سدره انسانی کمالات ظاهریّه و باطنیّه بوده انسان بی علم و هنر محبوب نه مثل اشجار بی ثمر بوده و خواهد بود لذا لازم که بقدر وسع سدره وجود را به اثمار علم و عرفان و معانی و بیان مزین نمائید .

و خطابی از حضرت عبدالهء است قوله :

هو الله

ای بنده الهی شکایت از عدم اتقان در صنایع متعدده نموده بودید تعدد صنایع سبب تفریق حواس است بیکی ازین صنعتها اهتمام کلی نما و جهد و کوشش کن تا اتقان نمائی این بهتر از آنست که صنایع متعدده همه ناقص ماند ... از خدا میطلبیم که خدا شما را تأیید فرماید تا صنعتی از صنایع را تکمیل فرمائید .

و در رساله مدنیّه است : عزّت و سعادت هر ملّتی در آن است که از افق معارف چون شمس مشرق گردند هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون و شرافت و مفخرت انسان در آنست که بین ملأ امکان منشاء خیری گردد .